

Gender-effectmeting eerste ronde 'Breedtestrategie'

Universiteit Maastricht (UM)

Nederland

Doel

Beoordeling van de gendereffecten van de ingezette 'Breedtestrategie' ter versterking van het fundamenteel onderzoek. Achterliggend doel is bevorderen van de participatie van vrouwen in onderzoek en onderzoeksbeleid en van genderrelevant wetenschappelijk onderzoek.

Voor wie

Beleidsmakers, beslissers en onderzoekers aan de UM.

Wanneer

2003-2004

Instrument

Gender Impact Assessment (GIA)/ Emancipatie Effect Rapportage

Aanpak

In 1998 nam de Universiteit van Maastricht het initiatief tot de zogenaamde 'Breedtestrategie'. Middels de Breedtestrategie wilde de UM onderzoeksscholen prikkelen om de 'core business' van hun faculteit te verstevigen en samenwerking op nationaal en internationale schaal te vergroten. Faculteiten konden bepaalde speerpunten van onderzoek voordragen, en zo in aanmerking komen voor een deel van het beschikbare budget van 17,6 miljoen gulden.

In 2003 is een Gender Impact Assessment verricht om de gendereffecten van de eerste ronde van de Breedtestrategie (1998-2003) in kaart te brengen. Daarbij is gefocust op twee aspecten. Allereerst: de participatie van vrouwen en mannen aan de besluitvorming rond de Breedtestrategie en aan het gehonoreerde onderzoek zelf. Ten tweede: de inhoudelijke genderdimensie van het onderzoek dat in het kader van de Breedtestrategie geïnitieerd en gesubsidieerd werd.

De participatie van vrouwen en mannen werd beoordeeld aan de hand van de volgende gegevens: wie namen deel aan bijeenkomsten over de Breedtestrategie, wie werden schriftelijk geïnformeerd, wie werden expliciet uitgenodigd om deel te nemen aan de Breedtestrategie, en wie zijn er uiteindelijk betrokken bij het onderzoek dat wordt gesubsidieerd vanuit de Breedtestrategie?

Om de genderdimensie van de onderzoeksinhoud te analyseren, werd een speciale 'gender bias checklist' ontwikkeld. Voor elk onderzoek dat enige genderrelevantie had, werd nagegaan of het tekenen van een gender bias vertoonde, bijvoorbeeld een reproductie van foutieve vooronderstellingen over mannen en vrouwen, of een ontkenning van sekseverschillen waar die in het onderzoek wel degelijk een rol spelen

Resultaat

De GIA toonde aan dat de participatie van vrouwen en de genderdimensie in onderzoek in de Breedtestrategie verbeterd kunnen worden. Vrouwen bleken sterk ondervertegenwoordigd bij de totstandkoming en uitvoering van dit beleid. Verder bleek het percentage onderzoek dat wordt uitgevoerd door vrouwen niet evenredig aan het percentage vrouwelijk wetenschappelijk personeel.

Wat de genderdimensie betreft, maakte de GIA duidelijk dat in maar liefst 96% van de geanalyseerde publicaties een genderdimensie opgenomen had kunnen worden. Geen enkele publicatie bleek dit te hebben gedaan. In 18% van de publicaties werden conclusies op basis van een mannelijke onderzoekspopulatie (om precies te zijn mannelijke ratten) gegeneraliseerd naar

ratten in het algemeen. In 64% van de publicaties werd niets met gender of sekse gedaan, terwijl hier wel gegevens voor beschikbaar waren.

Cruciale factoren die seksegelijkheid in de tweede ronde van de Breedtestrategie kunnen verbeteren zijn: 1) een betere gegevensadministratie op basis waarvan emancipatiedoelstellingen met betrekking tot de participatie van vrouwen kunnen worden gesteld, en 2) het ontwikkelen van een heldere genderbias-checklist per faculteit. Deze dient zowel gebruikt te kunnen worden door onderzoekers die een onderzoeksvoorstel indienen, als door beoordelaars van deze voorstellen.

Recent is besloten om 15% van de extra middelen voor de Breedtestrategie specifiek te benutten voor de doorstroom van vrouwen. Welk effect dit gaat sorteren, moeten we afwachten.

Bruikbaarheid elders

De procedure van een Gender Impact Assessment (GIA) is in principe inzetbaar in elke organisatie. Deze *good practice* maakt duidelijk dat niet alleen de concrete effecten van beleid op de positie van vrouwelijke wetenschappers in kaart gebracht kunnen worden. Ook de effecten van onderzoek op de maatschappelijke genderverhoudingen kunnen zo getoetst worden: draagt onderzoek bij aan bewustwording over of verbetering van ongelijke genderverhoudingen, of reproduceert of versterkt het deze juist?

Voorwaarden zijn dat er concrete gegevens beschikbaar zijn over deelname van mannen en vrouwen aan besluitvorming en onderzoek, en dat er expertise voorhanden is om de gender bias van onderzoek te analyseren.

Voor een algemene beschrijving van het instrument Gender Impact Assessment en de toepassingsmogelijkheden, zie M. Verloo, *A guide to gender impact assessment* (Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1997).

Financiën

De GIA vond plaats in het kader van het ESF/EQUAL-project 'Doorbreking Genderkloof Universiteiten' dat van 2001 tot 2004 liep. De UM was een van de partners in dit project. De GIA is mede gefinancierd door ESF/EQUAL-middelen.

Meer informatie

- Feijen, R. (2004). *Gender Impact Assessment van de 1^e ronde van de Breedtestrategie. Een eerste stap op weg naar gender mainstreaming van onderzoeksbeleid aan de UM*. Maastricht: Afstudeerscriptie Arbeid & Gezondheid, Faculteit der Gezondheidswetenschappen, UM.
- Bridging the Gendergap at Universities & Divers@: Gender and Diversity (2004). *Mainstreaming Gender and Diversity at Universities. A Guide to Good Practices from a Transnational EQUAL Project*. Valencia/Maastricht: EQUAL initiative, pp.78-82.

Over Gender Impact Assessments:

- Directie Coördinatie Emancipatiebeleid (2001). *Handleiding Emancipatie Effect Rapportage*. Den Haag: Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
- Verloo, M. (1997). *A guide to gender impact assessment*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Visser, A. (2005). *Position Paper Stroom Assessment. EQUAL project Participatie als Prioriteit*. Maastricht: Centrum voor Gender en Diversiteit.

Alle publicaties zijn te downloaden of op te vragen via de website www.participatiealsprioriteit.nl.

Contact

Centrum voor Gender en Diversiteit

Universiteit Maastricht

Postbus 616

6200 MD Maastricht

Telefoon: 043-3882669

E-mail: info-gender@cgd.unimaas.nl

Website: www.genderdiversiteit.unimaas.nl